

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI
BARTOLOMEJ

ROČNÍK XXII.

ČÍSLO 4

APRÍL 2014

Objavovanie tajomstva - Liečivý vzDuch prírody - Výsledky volieb
Kresťan v politike - Rozhovor s Jozefom Kanianskym
O životnom prostredí a jeho Stvoriteľovi - Krása v tichu lesa

Vernisáž výstavy Liečivý vzDuch prírody Nemocnica v Bojniciach, 23. marec 2014

„Lebo veľkoleposť a krása stvorení dávajú nám primeranú predstavu o ich Pôvodcovi.“ (Múd 13,5)

Milí priatelia!

Začínajúce sa jarné obdobie nám už naznačuje, že sa blíži zmena. Ale nie hocijaká. Zmena k ŽIVOTU. Tá, ktorá nie je vždy bezbolestným a bezproblémovým prechodom... Je to často doslova pôrod, prerod niečoho, čo sme zatiaľ len tušili, čo sa až doteraz skrývalo kdesi v hĺbkach očakávania.

Mystiku ŽIVOTA môžeme u nás na jar prežívať vždy nanovo. Príroda ako hovorkyňa najväčšej KRÁSY nám neustále dáva možnosť nazerat' do otvorených komnát' ňou stvorených palácov. Núkajú sa nám ako na dlani. Chcú, aby sme ich znova objavili, aby sme ich navštívili a potvrdili ich dvere. Sú totiž za nimi ukryté tajomstvá Toho, ktorý ich stvoril s veľkou láskou. Pretože - On sám je LÁSKA.

Láska v tomto čase berie na seba podobu utrpenia, bolesti a smútku. Zároveň nám však naznačuje, že tak, ako je to zapísané v jej stvorení, všetko utrpenie, bolesť a smútok sú len prechodom. A predovšetkým jedinou možnosťou víťazstva.

Jarná príroda a všetko stvorenie v nej svedčí najmä o tomto tajomstve, o tajomstve ŽIVOTA a SMRTI. Verím, že mnohí z vás ho pri jarných potulkách lúkami či lesnými zákutiami objavajú. A možno ho nájdete nielen v samotnej prírode, ale i na stránkach nášho farského časopisu Bartolomej. Nosnou témou aprílového čísla je totiž pri príležitosti Dňa Zeme vzťah človeka - kresťana a prírody.

Príjemné čítanie a zároveň skutočné odhalovanie Božieho tajomstva ŽIVOTA a SMRTI v jeho stvorení Vám úprimne

praje páter Ján Hríb, SchP.

Foto: „Vítaz“ - autor úvodníka

Výsledky volieb do Farskej pastoračnej a ekonomickej rady farnosti Prievidza-mesto

V prvom kole volieb do Farskej pastoračnej a ekonomickej rady bolo odovzdaných 178 hlasovacích lístkov, na ktorých boli mená 53 osôb. Kandidátka druhého kola bola následne zostavená podľa počtu získaných hlasov, pričom na nej boli mená tých osôb, ktoré v prvom kole dostali aspoň päť hlasov.

Druhé kolo volieb vyvrcholilo v nedeľu 30. marca 2014. Počty hlasov pre kandidátov, ktorí získali 10 a viac hlasov, uvádzame v tabuľke. Okrem nich bolo na volebných lístkoch dopísaných aj 46 ďalších mien, ktoré dostali od 1 do 7 hlasov.

Podľa diecézneho práva majú volení členovia tvoriť minimálne dve tretiny Farskej rady. Tretinu môže farár menovať. Zo svojho úradu je členom a predsedom farskej rady miestny farár. Znamená to, že Far-

ská pastoračná a ekonomická rada bude mať maximálne 17 členov.

Členovia Ekonomickej rady budú súčasťou Farskej pastoračnej rady. Ich počet i personálne obsadenie sa dohodne na prvom stretnutí novej Farskej rady, ktoré sa uskutoční v nedeľu 27. apríla 2014 o 15.00 v budove fary. Kompletnú Farskú radu vrátane fotografií i oblastí práce jednotlivých členov zverejníme v júnovom čísle nášho časopisu.

-av-

Meno	Počet hlasov	Meno	Počet hlasov
Milan Petráš	407	Anna Gálová	322
Petra Humajová	361	Vladimír Pavlíček	320
Alojz Vlčko	358	Edita Pogorielová	317
Anežka Kútiková	330	Viliam Gatiaľ	308
František Bača	322	Pavel Bátora	28
		Pavol Šiplák	10

Hľadáme rodiny na výdaj stravy v nedele

Nezisková organizácia Charita - dom sv. Vincenta hľadá rodiny, ktoré by chceli stráviť nedele spoločne pri službe bližným. Zapojením celých rodín do výdaja stravy v nedele chceme nielen rozšíriť naše služby, ale aj vytvoriť priestor na spoločné trávenie nedele úplne novým spôsobom.

Strava v charite sa v nedele nevydávala. Jedným z dôvodov, prečo to tak bolo, bol aj úmysel nezamestnávať službou bližným tých, ktorí by mali slávnostný deň tráviť so svojimi rodinami.

Nový projekt ponúka možnosť slúžiť bližným celým rodinám práve v ne-

deľu. Rodiny tak môžu tráviť nedeľu spolu, a to úplne novým spôsobom.

Ak vašu rodinu možnosť spoločne slúžiť bližným láka, ozvite sa riaditeľovi charity Milanovi Petrášovi na telefónne číslo 0905 951 854.

-av-

Spovedanie k Veľkej noci 2014

Spoločná svätá spoveď

Dátum	Miesto	Kňazi
5. pôstna nedeľa 6. apríl 2014 15.00 - 17.00	Farský kostol sv. Bartolomeja	Slovák, Rončák, Lajcha, Holbík, Kraus
	Kostol Najsvätejšej Trojice (piaristický)	Đurnek, Hríb, Kotras, Iskra, Caban
	Farský kostol Sv. Terézie z Lisieux (Zapotôčky)	Skurčák, Jáger, Sabol, Tomaka, Trizuliak
Kvetná nedeľa 13. apríl 2014 14.30 - 17.00	Farský kostol sv. Bartolomeja	Slovák, Rončák, Lajcha, Sabol, Iskra
	Kostol Najsvätejšej Trojice (piaristický)	Đurnek, Hríb, Kotras, Tomaka, Oko, Trizuliak
	Farský kostol Sv. Terézie z Lisieux (Zapotôčky)	Skurčák, Jáger, Holbík, Caban, Kraus

Spovedná služba vo Farskom kostole sv. Bartolomeja

Dátum	9.00 - 12.30	13.00 - 15.00	15.00 - 17.00
Pondelok 14.4.2014	Skurčák, Tomaka	Holbík, Tomaka	Kňazi PD-mesto
Utorok 15.4.2014	Jáger, Kraus	Đurnek, Kraus	Kňazi PD-mesto
Streda 16.4.2014	Holbík, Sabol	Jáger, Kotras	Kňazi PD-mesto

Videá z homílií na farskej stránke

Novým projektom na farskej webovej stránke www.farapd.sk je uverejňovanie videozáznamov z homílií. Touto formou chceme priblížiť homílie aj tým, ktorí sa z rôznych dôvodov nemohli zúčastniť svätých omší.

Videozáznamy budeme zverejňovať na portáli YouTube a upozorníme na ne aj medzi aktualitami na hlavnej farskej stránke. Nahraté a zverejnené sú už homílie od prvej pôstnej nedele.

-av-

Skauti sa zamýšľali nad slovami našich dní

Prievidzský skautský zbor každoročne organizuje v pôstnom období Skautskú krížovú cestu. Skauti túto tradíciu neporušili ani tento rok a v sobotu 29. marca 2014 sa vydali na Kalváriu v Solke.

Zamyslenia na Skautskej krížovej ceste boli venované typickým slovám našich dní. Nechcem, nebaví ma to, nenávidím, nesúhlasím, nemám čas... Skauti sa zamýšľali nad tým, ako svoje životy o dané slová ochudobniť, a urobiť tak svoj život bohatším. Vyrcholením príjemného

sobotného dopoludnia bola svätá omša v hornom kostole na kalvárii, ktorú odslúžil kaplán Michal Lajcha.

Text: A. Vlčko; Foto: J. Mišík

4/14

vzDuch, ktorý lieči

V nedeľné dopoludnie 23. marca sa po skončení sv. omše v Kaplnke pátra Pia v NsP Bojnice uskutočnila vernisáž výstavy fotografií pátra Jána Hríba, SchP s príznačným názvom - Liečivý vzDuch prírody. Zúčastnilo sa jej niekoľko desiatok veriacich, ale i zástupcovia miestnych médií.

Páter Ján neprišiel do nemocnice sám. Priviedol so sebou niekoľko detí z privedzdskej piaristickej školy. Podujatie otvorili hrou na husle dve z nich - piatačky Veronika Furljová a Valentinka Gúčiková. Nasledovala recitácia hlavnej iniciátorky vernisáže, poetky Veroniky Hoffmannovej, a sprievodné slovo nemocničného kaplána, pátra Gerharda Glazera - Opitza.

Potom už dostal priestor samotný autor fotografií, páter Ján. Schopnosť v prírode uzrieť a objektívom

fotoaparátu zachytiť to, čo iní nevidia, považuje za dar od Boha. „Mám rád prírodu. Je pre mňa odbleskom krásy nášho Stvoriteľa. Teším sa z toho, že moje fotografie budú spríjemňovať čakanie pacientom v tejto nemocnici a že prostredníctvom nich si môžu i oni uvedomiť veľkosť i dobrotu nášho Pána, ktorý nás povolal na tento svet.“ Vernisáž ukončilo zaspievanie piesne Vyvyšujem teba, Pane v podaní detí z piaristickej školy.

Fotografie pátra Jána budú už natrvalo spríjemňovať čakanie pacientom pred traumatologickou ambulanciou. Dočasnú nástenku venovanú tvorbe pátra Jána si všetci návštevníci nemocnice môžu ešte stále prezrieť priamo oproti vchodu do nemocničnej kaplnky.

Text: Petra Humajová
Foto: Branislav Valko

Slovami Veroniky Hoffmannovej

V záberoch pátra Jána môžeme objaviť skrytú myšlienku. Pootvoríme spolu s ním na chvíľu dvere do večnosti, pohľad z iného uhla nás pozve do hĺbín duše. Prežijeme spolu s ním radosť srdca, na okamih vzhliadneme obraz i odraz samotného Boha v mnohorakých podobách. Je to živá farebná impresia prežitej krásy momentálnej chvíle.

Môžem iba konštatovať, že samotná príroda je veľkou inšpiráciou pre pátra Jána pri objavovaní viditeľnej stopy neviditeľného Boha.

Na vystavených fotografiách dokonalej prírody je toho oveľa viac, než uchopia moje nedokonalé slová. Ak sa k nim niekedy dostanete, prosím, dýchajte zhlboka. Vanie v nich Liečivý vzDUCH prírody.

Volili ste prezidenta? Pomôžte vyplnením dotazníka

Výskumná pracovníčka Katolíckej univerzity Vás prosí o vyplnenie dotazníka o prezidentských voľbách na webstránke: www.bit.do/prezident. Dotazník je určený čitateľom Katolíckych novín bez ohľadu na mieru ich kontaktu s nimi.

Majú sa kresťania angažovať v politike?

„Politika nie je špinavá vec,“ zaznelo 7. marca 2014 na stretnutí spoločenstva Piar s predstaviteľmi projektu Kresťan v politike Eduardom Filom a Lukášom Valachom.

Projekt *Kresťan v politike*, zastrešený Združením kresťanských spoločností mládeže, nadväzuje na iniciatívu *Tvoja vec* a projekt *Adoptuj si politika*, ktoré pozývajú ľudí do pravidelnej modlitby za Slovensko a za politikov. V tomto projekte vyzývajú k odvahe vstupovať do politiky, prinášajú konkrétne kroky, ako je možné sa angažovať v politike a v občianskej spoločnosti na Slovensku. Vyzývajú k záujmu o komunálnu politiku, k záujmu o obec v ktorej občania žijú.

„Pápež František hovorí, že ‚politika je jednou z najväčších foriem čínorodej lásky‘ a ‚politika je povinnosťou pre kresťana‘. Možno spojenie ‚špinavá politika‘ vniklo preto, lebo sa kresťania z tejto dôležitej oblasti stiahli a prenechali ju tým, ktorí nepoznajú Boha alebo žijú úplne iné hodnoty. Je čas prevziať zodpovednosť za našu krajinu (prvým krokom môže byť vstup do regionálnej politiky) a za jej budúcnosť - namiesto kritizovania či dištancovania sa od politiky,“ zaznelo počas stretnutia.

Hostom stretnutia bola primátorka mesta Prievidza Katarína Macháčková

Projekt Kresťan v politike predstavil Eduard Filo zo ZKSM

Na potvrdenie svojich slov, že pre kresťanov má zmysel vstúpiť do politiky a angažovať sa v nej, si organizátori projektu na stretnutia pozývajú predstaviteľov regionálnej politiky. V Prievidzi na pozvanie kladne reagovala pani primátorka JUDr. Katarína Macháčková, ktorá sa podelila o svoju cestu a Božiu prípravu na vstup do regionálnej politiky - o vízie a sny, s ktorými do regionálnej politiky vstupovala, ale i o zápsy a ťažkosti, ktoré jej vstúpenie do politiky prinieslo.

Projekt *Kresťan v politike* nie je jednorazovou akciou, pretože jedným z jeho cieľov je ponúknuť formáciu aktívnym kresťanom, ktorí sa chcú vstupovať do oblastí spoločnosti a politiky, prostredníctvom víkendových seminárov, letného kempu a školy *Kresťan v politike*. „Myslíme si, že túžbou Boha je, aby hodnoty kresťanstva ako spravodlivosť, čestnosť či úcta k životu boli rešpektované aj v politike,“ povedal v prednáške Eduard Filo.

Text: Anežka Kútiková
Foto: Jakub Straňanek

Čo je nové v piaristickej škole

Návšteva z Trstenej

28.februára 2014 navštívili našu školu kolegovia z Cirkevnej základnej školy Rudolfa Dilonga v Trstenej. Cieľom návštevy bola výmena skúseností v inovatívnej výučbe a nadviazanie spolupráce medzi našimi školami.

O dojmach z tejto návštevy nám napísala pani učiteľka Mgr. Eva Valková z Trstenej: *„Sme skutočne vd'ační za milé prijatie p. riaditeľky a p. zástupkyne. Vstupom do budovy a milým úsmevom pátra Jána nás ovanulo ovzdušie pokoja a pohody, ktoré určite vládnu v tejto škole, o čom sme mali možnosť presvedčiť sa aj na vyučovacích hodinách na prvom stupni. Vnímali sme ten neporovnateľný rozdiel klímy štátnej školy a následne vo vašej cirkevnej škole. Ďakujeme za všetky informácie a možnosť navštíviť vás. Dúfame, že aj vy niekedy zavítate do našej cirkevnej školy Rudolfa Dilonga v Trstenej.“*

Krajské kolo Olympiády vo francúzskom jazyku

V piatok 14. marca 2014 sa v Trenčíne konalo krajské kolo Olympiády vo francúzskom jazyku. Na pôde tamojšieho Gymnázia Ludovíta Štúra sa stretli víťazi školských kôl z celého Trenčianskeho kraja. Naše gymnázium mimoriadne úspešne reprezentoval žiak Adam Debnár z triedy sekunda, ktorý v kategórii 1A získal vynikajúce **1. miesto**. Týmto výborným výsledkom si zároveň zabezpečil postup do celoslovenského kola, ktoré sa uskutoční 14. - 15. apríla 2014 v Bratislave. Adamovi srdečne blahoželáme a prajeme veľa úspechov v celoslovenskom kole.

Študentské voľby prezidenta 2014

Naša škola sa dňa 10. marca 2014 zapojila do projektu Študentské voľby prezidenta 2014. Cieľom projektu bolo zoznámiť študentov so základnými demokratickými princípmi fungovania spoločnosti a zvýšiť informovanosť a povedomie o fungovaní volebných systémov v Slovenskej republike v cieľovej skupine 15 - 18-ročných študentov stredných škôl, vtiahnúť ju do verejného priestoru a zvýšiť občiansku angažovanosť prostredníctvom realizovania modelových volieb medzi stredoškolskými študentmi.

Študentské voľby prezidenta

25. marec - Deň počatého dieťaťa

Kampaň mimovládnych organizácií združených vo Fóre života, Deň počatého dieťaťa, bolo možné aj tento rok podporiť nosením bielej stužky na odev ako symbolu rešpektovania práva na život od počatia.

V roku 2014 sa uskutočnil už 14. ročník kampane. Aj naša škola sa zapojila do tohto projektu a každý, kto mal záujem o bielu stužku, mohol ju dostať od našich dobrovoľníčok z 8.A triedy.

Dievčatá si samy vyrobili biele stužky a zároveň pripravili o prebiehajúcej kampani krátky informačný program do školského rozhlasu. Niektorí študenti vyššieho gymnázia sa podieľali na rozdávaní bielej stužky vo farskom kostole.

Všetkým zúčastneným dobrovoľníkom a podporovateľom veľmi pekne ďakujeme za ochotu šíriť v našej spoločnosti úctu k životu!

Mimoriadna návšteva generálneho predstaveného Rehole piaristov

Vo štvrtok 27. marca 2014 žiaci i učitelia piaristickej školy prežívali svoj výnimočný deň. Našu školu pocítil svojou návštevou generálny predstavený Rehole piaristov z Ríma, páter Pedro Aguado, SchP, sprevádzaný generálnym asistentom pre strednú Európu pátrom Mateuszom Pindelskim, SchP (z Poľska).

Páter zavítal medzi študentov a vyjadril svoje presvedčenie, že v slovenskej piaristickej mládeži vidí veľkú nádej a potenciál pre našu spoločnosť. V kaplnke sa spolu so žiakmi pomodlil, pričom im nezabudol pripomenúť, aby vo svojich modlitbách mysleli aj na neho a na svojich kamarátov v piaristických školách v 25-tich krajinách sveta.

Páter Pedro sa stretol aj s učiteľmi, aby im poďakoval za doteraz vyko-

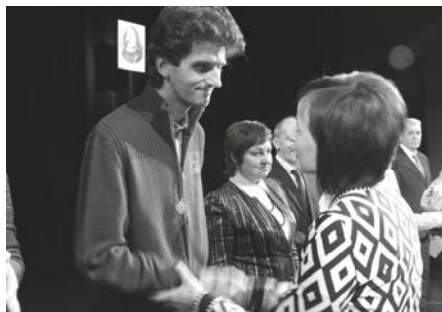

Generálny predstavený Rehole piaristov Pedro Aguado, SchP na návšteve

nanú prácu a povzbudil ich k úsiliu po stále hlbšom stotožnení sa s charizmou sv. Jozefa Kalazanského, ktorou je starostlivosť o výchovu detí a mládeže v kresťanskom duchu. Od našej žiačky Zuzky Gúberovej zo 6.A triedy si páter prevzal darček, jej vlastnoručne namalovaný obraz sv. Jozefa Kalazanského.

Páter Ján získal mestské ocenenie

Mesto Prievidza v piatok 28. marca pripravilo v Dome kultúry Celomestské oslavy Dňa učiteľov. Prvýkrát boli ocenení aj pedagogickí zamestnanci škôl a školských zariadení, ktoré nie sú v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Prievidza, no sídlia na jeho území.

Primátorka mesta Katarína Macháčková odovzdáva pátrovi Jánovi Hríbovi SchP mestské ocenenie

Medzi desiatkami ocenených bol aj páter Ján Hríb, SchP z Piaristickej spojenej školy F. Hanáka, ktorému primátorka mesta Prievidza Katarína Macháčková udelila Pamätnú plaketu Jána Amosa Komenského za osobnostný prínos a rozvoj vzdelávania v meste Prievidza. Srdečne mu k získaniu mestského ocenenia blahoželáme a prajeme ďalšie vynikajúce výsledky pri práci s deťmi a mládežou.

Pripravili: E. Blašková a A. Vlčko
Foto: A. Jamriško a A. Vlčko

Stvorenie nepotrebuje zbožňovanie ani zotročovanie

Pri Konferencii biskupov Slovenska pôsobí ako poradný orgán environmentálna subkomisia. V súvislosti s témou čísla sme sa vybrali za jej tajomníkom, pánom dekanom Jozefom Kanianskym (69), kňazom na dôchodku, rodákom z Prievidze (z Hradca), žijúcim a vypomáhajúcim vo farnosti Zvolen - mesto, aby nám porozprával viac o postojoch cirkvi k environmentálnym problémom.

Asi málokto z našich čitateľov vie, že existuje nejaká environmentálna subkomisia pri KBS. Čo je jej poslaním?

KBS má celý rad komisií a subkomisií s rôznym zameraním, napr. liturgickú, katechetickú, bioetickú... Existuje aj environmentálna subkomisia, ktorá podlieha teologickej komisii. Tieto komisie sú poradnými orgánmi KBS a pracujú v nich odborníci, ktorí sa venujú určitej oblasti. Environmentálna subkomisia sa venuje problémom ekológie a environmentalistiky, teda problematike životného prostredia. Svätá stolica si priala, aby pri každej biskupskej konferencii v každej krajine bola aj takáto environmentálna komisia alebo subkomisia, ktorá zaujíma postoj k aktuálnym otázkam, keďže príroda je stále rôznym spôsobom ohrozovaná - a následne je ohrozovaný aj človek. Takže my sa vyjadrujeme príležitostne k problémom, ktoré sa nám javia ako dôležité a vydáme o tom nejaký dokument.

Čo vás podnieti alebo inšpiruje, že sa vyjadrite práve k určitej téme?

Podnietiť nás môže napríklad nejaký pápežský dokument, ktorý sa týka problematiky životného prostredia. My sa k nej potom vyjadríme vzhľadom na naše pomery. Prípadne nás môže podnietiť i nejaká

aktuálna situácia, ktorá je na Slovensku. Taktiež chceme ľudí v tejto oblasti aj vzdelávať, aby mali správny postoj k stvorenstvu z hľadiska viery. Vyjadrujeme sa aj pri príležitosti rôznych medzinárodných dní, napr. Dňa Zeme, Dňa vody, Dňa lesov a podobne.

Komu slúžia vaše závery a vyjadrenia najviac?

Predovšetkým KBS, to je pomôcka pre nich. Keď sa potrebujú k nejakému problému vyjadriť z hľadiska autority pastierov cirkvi, siahnu po odborných materiáloch od nás alebo si vyžiadajú naše stanovisko.

Kde a ako sa s nimi môže oboznámiť široká verejnosť?

Zverejňujeme ich na našej internetovej stránke a niekedy aj v tlači, napríklad v Katolíckych novinách alebo v gréckokatolíckom časopise. Množstvo dokumentov a vyjadrení sa nachádza i na internetovej stránke www.kbs.sk.

Dajú sa zverejnené vyjadrenia využiť na environmentálnu výchovu v školách?

Pre katechéty sme vydali katechézy pre všetky ročníky, ktoré môžu katechéti využiť ako doplnujúce katechézy pre svoje vyučovanie náboženstva, aby sa aj tejto problematike z hľadiska viery venovali - samozrejme, primerane veku da-

ných žiakov.

Koľko je členov a aké je profesionálne zameranie členov environmentálnej subkomisie? Venujú sa pracovne alebo mimopracovne ochranárskym aktivitám alebo environmentálnej výchove?

Už nás nie je plný počet, momentálne nás je 18 členov, predsedu zatiaľ nemáme. Našu subkomisiu tvoria ľudia, ktorí pracujú v ochrane prírody, aktuálne jedenásť v ochrane prírody, ostatní sú v penzii alebo sa tomu venujú popri inej práci. Členmi sú také osobnosti ako pán Saniga, Ing. Celuch, Ing. Lešínský, Ing. Rybár a viacerí kňazi a pátri, ktorí v minulosti pracovali v ochrane prírody... Ja som tajomníkom, ktorý zvoláva zasadnutia.

Stáva sa vám, že vás osloví a požiada o vyjadrenie, podporu alebo spoluprácu niekto z verejnosti alebo spomedzi kňazov? Ak by mal niekto záujem, ako vás môžete kontaktovať?

Jedine prostredníctvom internetovej stránky. Tam sa dozvie, že existujeme, pokiaľ si to všimne. Aj sa tam mnohí prihlasujú, čerpajú odtiaľ, dozvedáme sa, koľkí tam vstúpili. Ale že by mali priamy záujem o spoluprácu, s tým sme sa zatiaľ nestretli.

Dostávate sa niekedy do konfrontácie s inými ľuďmi alebo skupinami, ktorým by nejako mohla vadiť vaša činnosť?

Tak to nie, oni sú svojím spôsobom radi, že aj cirkev niečo v tomto smere robí, hoci ju väčšinou nepovažujú za nejakého extra partnera, oni idú svojou cestou. My chceme ukázať svetu a našim veriacim, že cirkev má pozitívny postoj k stvoreniu. Hlavne 2. vatikán-

sky koncil zdôraznil v *Konštitúcii o cirkvi*, že spolu s človekom bude aj materiálny svet, teda stvorenie, ktoré Boh stvoril pre človeka, oslávené pri druhom príchode Kristom, bude nové Nebo a nová Zem.

Ján Pavol II. vydal dokument *Pokoj s Bohom Stvoriteľom, pokoj s Božím stvorenstvom*, kde zdôraznil, že stvorenie je spolu s človekom povolane oslavovať Boha, a teda že bude mať účasť na oslávení. My sa snažíme pripomenúť ľuďom, že toto je súčasťou viery.

Ján Pavol II. tiež zdôrazňoval, že starostlivosť o stvorenie je súčasťou lásky k blížnemu, starostlivosť o človeka, lebo keď zlyhá stvorenie, bude na tom aj človek veľmi zle. Takže je to prejav lásky k blížnemu. Takto to on sformuloval a my sa to snažíme predstaviť veriacim a aj svetu.

Aká je vaša motivácia podieľať sa na činnosti tejto komisie? Ako ste sa k tejto úlohe dostali?

Odmalička mám pozitívny vzťah k prírode, vyrástol som na dedine, všade bolo plno zvierat, zelene, plodov, ovocia, bolo veľa vtáctva... Bolo to veľmi pekné a mňa to ovplyvnilo. Vzťah k prírode mám stále, chodievam na turistiku, keď sa dá. Keď prišla požiadavka zo strany Svätej stolice, aby bola rada

Zo zasadnutia environmentálnej subkomisie v máji 2013

pre otázky viery a ekológie pri KBS, navrhli mňa a ja som to s radosťou prijal.

Environmentálna problematika je dosť zložitá a pozostáva z mnohých čiastkových problémov. Ktorý z nich vás najviac zaujíma?

Bolo by užitočné, keby vznikali malé rodinné farmy založené na poľnohospodárstve, kde sa dodržia ekologické a etologické princípy. Pomohlo by to na zníženie nezamestnanosti a zvýšenie sebastačnosti v produkcii potravín, a to kvalitnejších než tie, ktoré dovážame zo zahraničia. Navyše ekologické princípy vylučujú niektoré negatívne spôsoby používané v poľnohospodárstve vo veľkom.

Čo by ste na záver nášho rozhovoru odkázali čitateľom časopisu Bartolomej?

Mám osobitný vzťah k Prievidzi, lebo som rodákom z toho kraja. Bol by som rád, keby láska k prírode bola v srdciach kresťanov, keby si vážili život, ktorý tu na Zemi máme

- aj ten ľudský, ale aj život vo všeobecnosti, keby mali zodpovedný prístup voči všetkému, čo nás obklopuje... Stvorenie nepotrebuje zbožňovanie, ale ani zotročovanie. Potrebuje zodpovedné spravovanie, pri ktorom sa rešpektujú ekologické i etologické potreby. To je zodpovedné spravovanie stvorenia, čo nám slúži - a my môžeme prispieť k jeho rozmachu. Keď sa mu darí, tak je bohatstvom aj pre človeka, ktorý následne nie je ohrozený nedostatkom potravín alebo niečoho iného. V tom rozmachu je kľúč k blahobytu človeka. Prial by som si, aby tento postoj úcty voči životu a stvoreniu a zodpovednosti bol u všetkých kresťanov.

Ďakujeme za rozhovor a prajeme ešte veľa síl a aj krásnych chvíľ v prírode a zanietenie pre veci ochrany prírody.

Text: Marek Šimurka
Foto: enviro.kbs.sk

Petrovi nástupcovia o ekológii

Ekológia nie je iba pojem dnešnej vedy. Vážne sa ňou zaoberali a zaoberajú aj hlavy našej Cirkvi.

Emeritný pápež Benedikt XVI., ktorý si vyslúžil aj prezývku „zelený pápež“, v roku 2011 upozornil vo svojom prejave v Bundestagu na problematiku ekológie týmito slovami:

„Dôležitosť ekológie je nepopierateľná. Musíme počúvať jazyk prírody a správne naň odpovedať. Chcel by som však rozhodne čeliť ešte jednému bodu, ktorý býva častokrát veľmi zanedbávaný: existuje aj ekológia človeka.

Aj človek vlastní určitú časť prírody, ktorú musí rešpektovať a ktorou nemôže ľubovoľne manipulovať. Človek nevytvára iba seba samého.

On je duch a vôľa, no je aj súčasťou prírody a jeho vôľa je správnou vtedy, keď počúva prírodu, keď ju rešpektuje a keď prijíma seba samého preto, čím on sám je, pretože sa nevytvoril sám pre seba. Práve tak sa realizuje skutočná ľudská sloboda.“

Ekológia človeka

Na myšlienky bývalého pápeža nadviazal Svätý Otec František, ktorý v súčasnosti pracuje na projekte textu venovaného otázkam ekológie s pracovným názvom „Ekológia človeka“. Jej nosnou témou by mala

byť otázka ochrany človeka pred vlastným sebazničením. Perspektívne by malo ísť o novú encykliku.

Postoj Svätého Otca k životnému prostrediu môžeme zatiaľ vnímať napríklad z príhovoru počas Svetového dňa životného prostredia v roku 2013:

„I vzal Pán, Boh, človeka a umiestnil ho v raji Edenu, aby ho obrábal a strážil.“ (Gn 2, 15) Pri rozprávaní o životnom prostredí, o stvorení, sa v myšlienkach vraciam k prvým stránkam Svätého písma, ku Knihe Genezis, ktorá potvrdzuje, že Boh umiestnil muža a ženu na zemi, aby ju obrábali a strážili (porov. Gn 2,15). Prichádzajú mi na myseľ otázky: Čo znamená obrábať a strážiť zem? Naozaj kultivujeme a chránime stvorenie? Alebo ho využívame a zanedbávame?

Sloveso „obrábať“ mi pripomína starostlivosť roľníka o jeho pôdu, aby priniesla plody, ktoré budú následne rozdelené. Koľko pozornosti, zariadenia a nasadenia! Kultivovať a chrániť stvorenie je Bohom danou úlohou nie iba na začiatku dejín, ale každému z nás; je súčasťou jeho plánu. Znamená zodpovedne umožniť svetu, aby rástol; premieňať ho, aby sa stal záhradou, obývatelným miestom pre všetkých.

Benedikt XVI. viackrát pripomenul, že táto úloha, ktorú nám Boh Stvoriteľ zveril, si vyžaduje zachovanie rytmu a logiky stvorenia. My sa však veľakrát necháme viesť pýchou, ktorá chce vládnuť, vlastniť, ovládať, využívať. Nie, nechrátime stvorenie, nerešpektujeme ho, nepovažujeme ho za nezaslúžený dar, o ktorý sa treba starať. Strácame postoj obdivovania, rozjímania, načúvania stvoreniu, a tak už viac nedokážeme preniknúť do toho, čo Benedikt XVI. nazýva „rytmom dejín

Božej lásky s človeka“.

Prečo sa to stáva? Pretože rozmýšľame a žijeme spôsobom, v ktorom sme sa vzdialili od Boha, nerozpoznávame jeho znamenia.

Vzťah s prostredím a medziľudské vzťahy

„Kultivovať a chrániť“ nezahŕňa iba naše vzťahy s prostredím, ale vzťahuje sa i na medziľudské vzťahy. Predošlí pápeži pripomínali ľudskú ekológiu, úzko spojenú s ekológiou životného prostredia.

Prežívame čas krízy. Vnímame ho v životnom prostredí, ale predovšetkým ho vidíme v človeku. Ľudská osoba je v nebezpečenstve, toto je zjavné, dnes je v ohrození človek. Toto je naliehavou žiadosťou ľudskej ekológie!

Tým, kto dnes rozkazuje, nie je človek, ale peniaze. Peniaze rozkazujú. Boh, náš Otec, zveril úlohu chrániť zem nie peniazom, ale nám, mužom a ženám. Táto úloha je naša. Muži a ženy sú prinášani ako obeta modlám zisku a konzumu: ide o „kultúru vyradovania“. Ak sa pokazí počítač, je to tragédia, ale chudoba, potreby a drámy toľkých osôb sú považované za normálnu vec...“

Pripravila: Elena Blašková
Zdroje: www.tkkbs.sk,
sk.radiovaticana.va

O životnom prostredí a jeho Stvoriteľovi

Odpadky v lese, olejové škvrny v potoku, dráždivé exhaláty, kontaminovaná pôda, invázne rastliny, dezertifikácia a deforestrácia, vymieranie druhov, ničenie biotopov, hrozba globálnych zmien životného prostredia...

Uvedené javy len sčasti popisujú okruh problémov, ktoré rieši environmentalistika. Čo to má spoločné s životom kresťana, jeho vierou, s jeho postojmi a ideálmi? A čo to vlastne tá environmentalistika je?

Environmentalistika a ekológia

V skratke: „*Environmentalistika (náuka o životnom prostredí, Environmental Science) sa chápe ako odbor zaoberajúci sa vzťahmi a procesmi medzi všetkými druhmi ľudskej činnosti a prostredím, v ktorom sa realizujú.*“ Existuje mnoho rôznorodých ľudských aktivít, a preto zahŕňa veľa smerov a zameraní, napríklad kvalitu zložiek životného prostredia, manažment využívania prírodných zdrojov, ochranu a tvorbu životného prostredia, právne a politické hľadiská a pod. ⁽¹⁾

Základom ochrany a tvorby životného prostredia sú poznatky ekológie. Ekológia je biologická vedná disciplína, ktorá si všima vzájomné pôsobenie živých organizmov a ich prostredia, vzťahy medzi organizmami navzájom, ale i procesy toku energie, kolobehu látok, produktivitu a vývoj ekosystémov. ⁽²⁾

Problém morálky

Prečo je také dôležité a súčasne ťažké pochopiť, čo robiť a čo nie v ochrane a tvorbe životného prostredia? Lebo človek vznikol a vyvíjal sa (telesne) a je súčasťou týchto systémov. Sme existenčne závislí na fungovaní ekosystémov! Je to - obrazne povedané - konár, na ktorom sedíme. A ako každý ko-

nár unesie len určitú hmotnosť, tak aj ekosystém zvládne zásahy len do určitej miery. Potom sa zrúti. Tak prečo si tento konár pod sebou pílime?

Podľa Jána Pavla II. ide o problém morálky. „*Ak sa z Božieho plánu vylúči Stvoriteľ, človek vyvolá neporiadok, ktorý sa nevyhnutne prejaví na ostatnom stvorení.*“ ⁽³⁾ Chamtivosť a egoizmus bohatých ľudí alebo korporácií, snažiacich sa o čo najväčšie zisky na úkor znečistenia prostredia, ľahostajnosť a lenivosť (ignorovanie možnosti separácie a recyklácie odpadov), zdieranie chudobných (roľníci musí pre zaplatenie nájmu a zvýšenie produkcie vyklčovať ďalší kus pralesa), nezodpovednosť a nerešpektovanie dohodnutých a uzákonených princípov ochrany (nelegálny výrub, znemožnenie hniezdenia užitočného vtáctva)... sú toho jasným svedectvom. Možno nájsť i množstvo iných príkladov.

Správne sa rozhodnúť

Kresťan (praktizujúci vieru) sa snaží počúvať a konať podľa svojho svedomia a Božích príkazov. V dnešnom komplikovanom svete je veľmi ťažké rozhodnúť sa, či kúpiť ten alebo onen výrobok, zistiť, či jeho výrobca pri získaní surovín a výrobe produktu priamo či nepriamo cez dodávateľov podporil ilegálnu prácu otrokov, detí, skupiny páchajúce násilie... (Ako príklad môže slúžiť film *Krv v mobile* z festivalu *Jeden svet* v roku 2011. ⁽⁴⁾) Za svoje konanie a rozhodnutia sú v tomto zodpo-

tok môžu zastrelit', čo sa im páči).⁽⁵⁾ Odvedenie vody z rieky Amudarja Karakumským prieplavom na zavlažovanie bavlníkových polí v púšti („racionálne“ rozhodnutie RVHP), následkom čoho takmer zmizlo Aralské jazero a Karakalpakovia na brehoch stratili obživu.⁽⁶⁾ Je toto ovocím Ducha? Alebo nie?

Čo môžeme vlastne urobiť my? Globálne problémy jeden človek nevyrieši. No môže ku kvalite životného prostredia prispievať v malom. Mať oči otvorené doma i vonku - v prírode - a zhodnotiť dopad svojich aktivít na životné prostredie (nakladanie s odpadmi, používanie chemikálií, stavebné práce, racionálne využívanie zdrojov - vody, energie...). Motiváciou na toto všetko sa nám môže stať radosť z pohľadu na zachovalú a fungujúcu prírodu, z ktorej krásy a dokonalosti môžeme cítiť dotyk múdrosti jej Stvoriteľa.

Text: Marek Šimurka
Foto: Mojmir Németh

vední aj vedúci firiem. Avšak v situáciách, v ktorých kresťan jasne chápe, čo poškodzuje prírodu a čo nie, by mal poslúchnuť hlas svojho svedomia a rozumu.

Háčik je však v tom, že sme obklopení doslova „hlukom“ informácií od rôznych firiem, podnikateľov, vlád, ochranárov i aktivistov s často protichodnými názormi a záujmami (vidieť to na príklade problému zónácie TANAP-u).

„Poznáte ich po ovoci. Ved' či oberajú z trnia hrozná alebo z bodliakov figy?“ (Mt 7, 15) „...ovocie Ducha je láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrota, vernosť, miernosť, zdržanlivosť.“ (Gal 5, 22-23)

Ako príklady posúďte sami, či je práve toto ovocím Ducha: Odopieranie možnosti Afričanom z kmeňa Masajov uloviť antilopu (tak, ako to robili stáročia), aby sa nasýtili, len preto, že je to v národnom parku Serengeti, v ktorom treba najviac zarobiť na turistoch (tí si za popla-

Použitá literatúra:

1. Ružička, M., 1996: Environmentalna výchova a vzdelávanie. Život. Prostr., 3, str. 113
2. Fargašová, A., 2004: Všeobecná ekológia. UK Bratislava. 186 str. ISBN 80-223-1887-6
3. Ján Pavol II. 1994: Mír s Bohem Stvořitelem, mír s veškerým stvořením. Poselství ke Dni míru 1.1.1990. In: Teologické texty 1994, roč. 5, č. 1, str. 2-4
4. Kiššová, G. 2011: Krv v mobile. Sprievodný materiál k filmu. Človek v ohrození. Dostupné online: www.jedensvet.sk, 18.3.2014
5. Apostolides, A. 2009. A place without people. Dokumentárny film. Grécko. 55 min.
6. Bičík, I. a kol. 2010. Makroregiony světa. Nakladatelství České geografické spol., Praha, 148 str., ISBN 978-80-86034-78-2

Krása v tichu lesa

Recenzia knihy *Príbeh priateľstva* od Wandy Póltawskej

„*Nasávaj krásu prírody. Má moc upokojiť človeka a pomôcť mu stretnúť sa s Bohom aj so sebou samým,*“ napísal v jednom zo svojich listov Wande Póltawskej Karol Wojtyła. Príbeh ich priateľstva, hlboko podčiarknutý láskou k prírode a Bohu, prinieslo vydavateľstvo SALI - FOTO slovenskému čitateľovi v roku 2011.

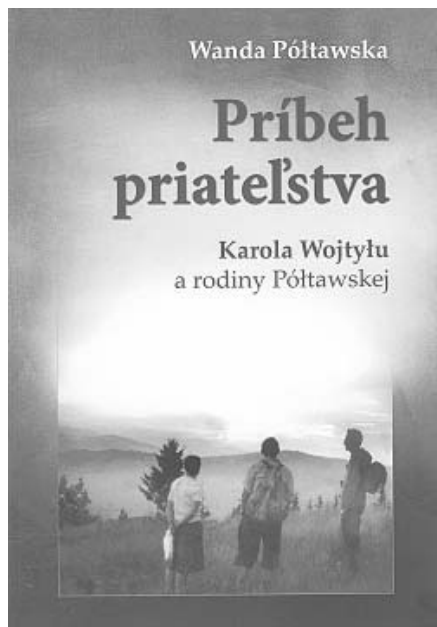
Wanda Póltawska spoznala kňaza Karola Wojtyłu v období po druhej svetovej vojne. Mala už za sebou skúsenosť väzenkyne z koncentračného tábora, štúdium psychiatrie i množstvo neprijatia zo strany ľudí pri kladení pre nich nepochopiteľných otázok. Pomohol jej až on. Karol Wojtyła.

Stretla sa s ním nečakane, pri modlitbe v Mariánskom kostole. „Akoby priťahovaná magnetom, šla som za ním do spovednice. Dnes si myslím, že moje kroky boli riadené zhora.“ Stalo sa totiž niečo zvláštne. Wanda zrazu zistila, že ten kňaz ju chápe! Pozval ju, aby prišla ráno na svätú omšu.

Týmto jednoduchý pozvaním - nie k sebe, ale k Bohu - začal dlhoročný príbeh priateľstva Wandy a Karola. Najprv to boli sv. omše a spoločné rozjímania, neskôr prázdninové pobyty v prírode spolu s Wandinou rodinou. „Karol Wojtyła, pre iných ujo, pre nás brat, chodil po horách - ale skôr by som povedala, že kontemploval hory. Postupne nám bolo jasné, že preňho sú tieto výlety oslavnou piesňou Stvoriteľa.“

Rozsiahla, takmer 600-stranová kniha *Príbeh priateľstva* obsahuje veľkú časť korešpondencie medzi Karolom Wojtylom a Wandou Póltawskou. Okrem autentického zaznamenávania duchovného rastu autorky sa tu nachádza i vzácne svedectvo o zázračnom uzdravení Wandy na príhovor sv. pátra Pia, opísanie problémov týkajúcich sa zakladania Inštitútu teológie rodiny i náznaky početných diskusií týkajúcich sa teológie tela. Text je dopĺňaný autentickými fotografiami i kópiami originálov listov, písaných rukou Jána Pavla II..

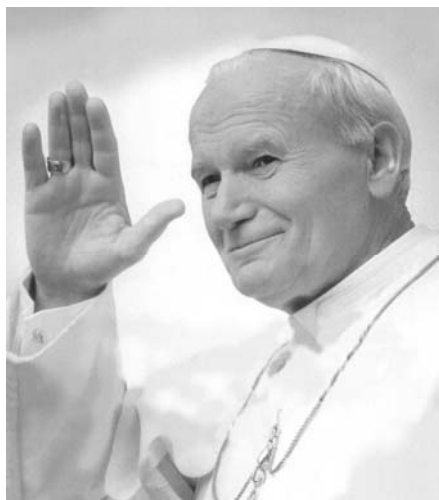
Wanda a Karol mali v Beskydách, kde zvyčajne trávili pravidelne viac ako dvadsať rokov vždy jeden týždeň leta, svoju obľúbené miesta - Vrch svätej Anny, Okno, Strom Premenenia Pána... Wanda sa k nim na žiadosť pápeža i po jeho odchode z Poľska neustále vracala a opísavala mu ich v každom ročnom období. Čoraz viac vnímala

v kráse prírody krásu Boha - presne tak, ako ju to kedysi učil on. „V tichu lesa, v tejto nádhere, na tomto svätom mieste sa všetko zdá byť celkom jednoduché. Boh, ktorý je tu prítomný, preniká človeka. Duša sa bezpodmienečne otvára pre Boha,“ píše Wanda. Ján Pavol II. jej slová neustále čítal, doplňal, zdôrazňoval - až do konca. Keď Wanda chcela pred jeho smrťou všetko spáliť, povedal iba: „Škoda.“ A tak všetko zostalo - jej i nám.

Príbeh priateľstva nie je určený na rýchle čítanie. Tých, čo po ňom siahnu, však isto obohatí. Krásu Boha totiž umožňuje objaviť nielen v tichu lesa, ale i v tichu kontemplácie vzťahu dvoch vzácnych ľudí - tých, ktorí už Boha vo svojom živote našli.

Text: Petra Humajová

Foto: telebabad.blogspot.com

Blahoželania k jubileám

„Som kresťan katolík, doma ma tak vychovali a ja som prijal túto vieru.“

U málokterého autora je priznanie sa ku kresťanskému umeniu natoľko otvorené, ako u nášho rodáka, akademického maliara **Alojza Petráša**. V tomto roku sa dožíva svojho životného jubilea - **80 rokov**.

Redakcia, čitatelia časopisu Bartolomej i široká verejnosť Vám i celej rodinke z celého srdca prajú a v modlitbách vyprosujú do ďalších rokov zdravie, pokoj, veľa tvorivých síl a predovšetkým Božie požehnanie.

S úctou a láskou k Vám Anka G. V.

Dňa 14. marca 2014 oslávil svoje okrúhle životné jubileum - **30. narodeniny** - náš pán kaplán **Michal Lajcha**.

Prajeme Vám pevné zdravie, radosť zo života a hojnosť darov Ducha Svätého, aby ste dokázali byť v kňazskej službe vždy a všade soľou zeme a svetlom sveta.

Šťastie našla v rehol'nom živote

Dňa 12. marca 2014 nás navždy opustila rehol'ná sestra Miriam Petrášová, FDC, rodáčka z Prievidze - Necpál. Boh jej na tejto zemi dožičil 92 rokov požehnaného, hoci neľahkého života. Ona však Jeho vôľu vždy pokorne plnila a i v ťažkostiach, chorobe či starobe vytrvalo smerovala k svojmu cieľu.

V spomienkach na ňu budem trochu osobná. Nenadarmo, veď bola osobnou priateľkou môjho starého otca z detstva a kým mohla, rok čo rok nás počas svojej dovolenky navštevovala. Keď som sa naučila čítať a písať, stala sa v listoch i mojou priateľkou.

„Čas prázdnin sa Ti už kráti a čoskoro nastúpiš nový školský rok,“ napísala mi v auguste 1993. „Zas budeš o niečo múdrejšia. Usiluj sa, aby si čím viac vedomostí nadobudla, ale aj Tvoje srdiečko zušľachtila. A vieš ako? Keď sa budeš usilovne učiť náboženstvo. To Ťa určite zušľachtí, aby mal z Teba radosť Ježiško, Tvoji drahí rodičia a tiež starký so starkou.“

Posledné obsiahlejšie slová mi adresovala pri príležitosti mojej promócie v roku 2009. Bola to vlastne ňou zložená báseň, ktorej posledná sloha znela:

„Len vo svetle Božom
je žitie úspešné,
zameniť tú krásu za márnosť
je smiešne.
Z hĺbky srdca želám Ti
najvyššiu slávu:
,Bud' svetlom pre všetkých',
to ovenčí Tvoju hlavu.“

Detstvo a rozhodnutie

Sestra Miriam (vtedy ešte Mária) sa narodila 21. februára 1922 v Prievidzi - Necpaloch. Už ako malé dieťa prišla o svoju vlastnú matku, otec sa však neskôr opäť oženil. Mala teda

d'alších štyroch nevlastných súrodencov - troch bratov a jednu sestru.

O svojom detstve nám v rozhovore, ktorý som s ňou robila v roku 2001, povedala tieto slová: „Na detstvo mám veľmi pekné spomienky. Chodili sme na Cigánčinu alebo na Dúb-ravu husi pást', vyspevovali sme... Tí, čo pásli kravy, boli už starší. Často si tam varili, ale keď išli na drevo, všetko sme im zjedli. Niekedy sme tam našli aj pečiariky, ktoré sme potom piekli u Cigánky Pavlíny. Veľmi rada si spomínam i na hry s Emilom Mendelom, ktorý je teraz v Amerike. Bol našim susedom, takže sme sa často stretávali.“

Do školy chodila v Prievidzi k sestričkám. Kedy sa u nej po prvýkrát ozvalo rehol'né povolanie? „Chodila som 5 rokov do ľudovej školy, 4 do meštianky. Po skončení tretej meštianky som veľmi túžila ísť do kláštora. Bola som sa prihlásiť u provincijálnej, ale ona mi povedala, aby som ešte dokončila štvrtú meštianku. Bola som chudá, tak sa asi bála, že som chorá. Po skončení školy som nastúpila do Trnavy ako kandidátka. Neskôr som ešte študovala v Žiline na Učiteľskom ústave pre materské školy.“

Život v totalite

Prvé sľuby zložila sestra Miriam 19. augusta 1943 v Trnave, večné sľuby 8. augusta 1950 v Ivanke pri Nitre.

Spoločenská situácia sa medzitým zmenila a v tom čase už u nás vládol komunizmus. Ako sestra Miriam prežila tieto časy?

„V roku 1950 nás vyviezli z kláštora. Vo Veľkých Levároch som sa stala na sedem rokov učiteľkou a riaditeľkou materskej školy. Potom nás znova vyviezli - do Ivanky pri Nitre. V Hruštove za Nitrou sme pracovali na poli, vyberali sme zemiaky, repu, mrkvu. V zime nám vozili bielizeň z Piešťan, aj sme šli spodnú bielizeň pre väzňov. Jednej noci nás zas vyviezli do Poříčí u Trutnova na severe Čiech a zadelili nás do Textlenu, kde sa vyrábali nitie.

V roku 1963 som vážne ochorela a mohla som sa vrátiť na Slovensko. Dostala som sa do Jasova na východnom Slovensku. Keď som vyzdravela, pracovala som ako pokladníčka v Charitnom domove až do Dubčekovej éry. Za Dubčeka som prišla do Rúbane, stala som sa provinciálnou (na 6 rokov), neskôr som účinkovala v Bánovciach nad Bebravou ako katechétka... Čo je však hlavné, popri všetkých týchto životných skúškach a situáciách som sa cítila a cítim šťastná v reholnom živote. To všetko som prekonala s Božou pomocou.“

Život v slobode

Po páde komunizmu bola sestra Miriam poverená novou úlohou. V roku 1991 odišla do Michaloviec, aby pripravila otvorenie prvej cirkevnej materskej školy na Slovensku. Podarilo sa a v roku 1995 mohli do škôlky prísť prvé deti. Sestra Miriam sa im venovala

s veľkou láskou a rozprávala nám početné veselé príhody, ktoré denno-denne prežívala s malými deťmi. Pritom žila v prostredí, kde to tiež nebolo ľahké: „*Niekedy, keď ideme po meste, Rómovia nás chytajú za závoj, chcú sa nás dotknúť - vraj aby boli šťastní.*“

Za neúnavnú prácu pre rozvoj katolíckeho školstva na Slovensku jej Komisia KBS pre katechizáciu a školstvo udelila v roku 2010 medailu. Posledné roky života strávila sestra Miriam v kláštore vo Veľkých Levároch, kde aj, posilnená sviatosťami, zomrela.

Niekedy nám Boh do cesty zosiela ľudí, ktorí kráčajú popri nás tichým a nenápadným spôsobom. Až s odstupom času si uvedomíme, čo všetko nám dali. Sestra Miriam bola pre mňa jednou z nich. Nielen svojimi listami a maľbami, ale i početnými modlitbami sprevádzala našu rodinu v každom čase. „*Nech môj posledný úder srdca je najväčším dôkazom mojej lásky,*“ napísala v jednej zo svojich modlitieb. Nech jej život, obetavosť a láska sú zas pre nás už navždy dôkazom Božej existencie.

Text a foto: Petra Humajová

František z Assisi - svátec prírody

Svätí, ktorých predstavujeme na stránkach nášho časopisu, sú zvyčajne menej známi. Dnes si však v súvislosti s témou čísla priblížime svätca, ktorý je jedným z najznámejších a najobľúbenejších. Je to svätý František z Assisi, patrón ekológie, ekológov a prírody.

O svätom Františkovi z Assisi by sa dalo hovoriť veľa. Bolo o ňom napísaných mnoho životopisov i legiend, traduje sa o ňom veľa príhod a poučných príbehov. My však upriameme svoju pozornosť na jeho vzťah k prírode.

Základom je jednoduchosť

Celý Františkovo príbeh má základ v jeho jednoduchosti. Pre svoju jednoduchosť sa už ako mladý zápalisto vydal do boja, keď vo vojne bránil svoje mesto Assisi pred susedom z Perugia. Jeho jednoduchosť má „na svedomí“, že počas liečby vojnových zranení premýšľal o sebe a vnímal posolstvá mystických snov, ktoré - istotne podľa starostlivého Božieho plánu - zažíval v zotavovaní sa z choroby.

Jeho jednoduchosť spôsobila, že aj v chudákoch, žobrákoch a malomocných videl ľudí, ktorým môže poslúžiť. Svojej jednoduchosťou vďačí za to, že nemal problém vzdať sa prepychu a pohodlia, istej budúcnosti v podniku svojho otca i svätáckeho života plného zábav a pítiek, a v chudobe a ako žobrák prežil zvyšné roky. Jeho jednoduchosť prítahovala srdcia mnohých, aby ho nasledovali, a jeho jednoduchosť spôsobila, že v jeho prítlačivom živote neupozorňoval na seba, ale na Krista, na toho, koho nasledoval. Františkovej jednoduchosťi vďačíme za to, že dnes staviame betlehemy a modlíme sa krížovú cestu. Jeho jednoduchosť prerazila brány apoštolských palácov a spôsobila, že pápež schválil spôsob, akým

„chudáčik z Assisi“ a jeho bratia žili. Vo svojej jednoduchosťi sa dostal k sultánovi a hoci neodvrátil stret kresťanského a moslimského sveta v krížiackych vojnách, bratia františkáni majú dodnes vo Svätej zemi výsadné postavenie.

A napokon, Františkova jednoduchosť pôsobila, že mal vždy otvorené srdce pre všetky stvorenia, ktoré Pán umiestnil na svete.

Obklopený i inšpirovaný prírodou

Assisi, Františkovo rodisko i pôsobisko, sa ešte aj dnes, napriek čulému pútnickému a turistickému ruchu, javí ako nádherný kus zeme. Ak si pri jeho návšteve navyše odmyslíme Baziliku svätého Františka a modernú zástavbu a zahľadíme sa na tento kraj očami človeka začiatku 13. storočia, nepripadá nám vôbec zvláštne, že František i jeho druhovia boli tak veľmi spätí s prírodou.

Táto stredotalianska vrchovina nesie v sebe čaro menších kopčiekov a vysokých vrchov. Kým v tých prvých sa odohrával bežný život „menších bratov“ a ich kazateľská činnosť, tie druhé poskytovali únik od mestského prostredia a možnosť meditácie.

V malých kopčekom bratia nachodili nespočetne veľa kilometrov v službe Bohu i bližným, na vrchoch zas František v utiahnutí zinscenoval krásu betlehemskej noci, bol obdarovaný stigmami i napísal regulu pre svojich spolupútnikov v nasledovaní Krista.

Legends a príbehy - čary, či čaro osobnosti?

Život Františka sa spája s viacerými príbehmi o prírode. Vo všetkých dominujú dva: o vlkovi z Gubbia a o kázni vtáčikom.

V prvom sa hovorí o nebezpečnom vlkovi, ktorý naháňal strach obyvateľom mestečka Gubbio. Všetci sa ho báli. František sa odhodlal, že sa s vlkom porozpráva. Vlk mu bol taký poddajný, že sa nielen podarilo skrotiť ho, aby sa ho už Gubbijčania báť nemuseli, ale sa dokonca s Františkom skamarátil.

Druhý príbeh spomína, ako sa raz František rozplýval nad krásou stvorenia a dobrotou Stvoriteľa. Tu sa zrazu okolo neho zlietli vtáčiky a pribehli malé zvieratá a počúvali ho. František im rozprával o Bohu a jeho láske a ony sa rozišli až vtedy, keď im dovolil odísť.

Brat slnko, sestra luna

František je známy okrem mnohých skutočností tým, že aj neživé veci považoval za svoje sestry či bratov. Tak hovoril, že v jeho blízkosti žiari

brat slnko, svieti sestra luna, v ovzduší veje brat vietor, v riekach prúdi sestra voda. Dokonca v čase umierania spomínal sestru telesnú smrť.

Mnohé z nich zasadil do básne na oslavu stvorenstva, v literatúre nazývanú aj Pieseň brata slnka. Táto báseň sa stala klasickou básňou rodiacej sa talianskej poézie a základom národného spisovného jazyka. Báseň v rozličných hudobno-slovných variáciách naberala mnoho podôb a stala sa podnetom pre prehlbovanie vzťahu kresťanov k prírode.

Pápežská aktualizácia

Ideál svätého Františka i jeho meno a „spôsoby“ si vzal za svoje náš súčasný pápež František. Aj on oslovuje svet jednoduchosťou a jeho priateľkou je Pani Chudoba. To hlavné, čím nás pápež podľa Františkovho príkladu inšpiruje, je otváranie srdca pre Pána a vďakyvzdávanie za všetko, čo z jeho dobroty prijímame.

Svätec z Assisi je mostom medzi Stvoriteľom a stvoreniami. Všetky dary, ktoré nám Boh v prírode dal, sú pre nás, aby sme ho oslavovali a ďakovali mu. Vzťahom k prírode sa buduje aj vzťah k Bohu.

Dušan Rončák, kaplán

Obrázok: Svätý František (1642),
Jusepe de Ribera, zdroj: Wikipedia

Farská kronika

od 26. februára 2014
do 25. marca 2014

**Do farského spoločenstva sme
sviatosťou krstu prijali:**

Ellia Anna Nováková
Ema Mária Tanciková
Tomáš Ďurkovič
Dominika Súkeníková
Carmen Mária Čertíková
Tomáš Bartoš
Dávid Kotlár
Lukáš Helbich
Michal Frimmel

**Blahoželáme k prijatiu
sviatosti manželstva:**

Dušan Baran a Monika Červeňová
Tomáš Beňačka a Michaela Bedušová

**S kresťanskou nádejou na stretnutie
vo večnosti sme sa rozlúčili
so zomrelými:**

Blážena Rozenbergová, 84 r.
Juliana Šmidová, 92 r.
Emília Mizeráková, 66 r.
Emília Kaldrovitšová, 67 r.
Aurélia Hatalová, 87 r.
Ladislav Kubík, 85 r.
Zuzana Gajdošová, 86 r.
Albína Cesneková, 86 r.
Marián Chmura, 60 r.
Jozef Polák, 80 r.
Augustín Belko, 70 r.
Valéria Šingliarová, 88 r.
Izabela Quittnerová, 81 r.
Anton Gaplovský, 62 r.
Barnabáš Krešne, 71 r.
Ján Lechner, 67 r.
Jozef Monček, 70 r.
Tatiana Štegenová, 48 r.

BARTOLOMEJ

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

Vychádza s cirkevným schválením
BÚ v B.B. č. 1127/98

Vydáva:

Rímskokatolícky farský úrad
v Prievidzi. Vychádza raz mesačne.
Zodpovedný redaktor, sadzba:
Mgr. Alojz Vlčko,
e-mail: alojz.vlcko@gmail.com
tel.: 0902 202 898

Vedúca vydania:

Mgr. Petra Humajová

Redaktori:

ThLic. V. Slovák, Mgr. D. Rončák,
M. Melicherčíková, A. Gálová,
A. Karaková, Mgr. E. Blašková

Kontakt:

web: www.farapd.sk
e-mail: bartolomej@farapd.sk
adresa: Redakcia Bartolomej,
Mariánska 4, 971 01 Prievidza
tel.: 046 / 542 28 01

Náklady na tlač:

cca. 0,40 € (12,05 Sk)

Fotografie: titulná strana - M. Németh, str. 2 - B. Valko; str. 23 hore - J. Mišík, dole - A. Vlčko

Tlač: PATRIA I., spol. s r. o.

Upozornenie:

Redakcia si vyhradzuje právo
výberu a úpravy príspevkov.
Rukopisy nevraciamy.

Skautská krížová cesta

Nitrianske Pravno - Solka, 29. marec 2014

Rozpis liturgických slávení počas Veľkej noci 2014 v Prievidzi

Kostol	Zelený štvrtok 17. 4.	Veľký piatok 18. 4.	Biela sobota 19. 4.	Veľkonočná Nedela 20. 4.	Veľkonočný pondelok 21. 4.
Farský kostol sv. Bartolomeja (Prievidza-mesto)	Svätá omša Pánovej večere o 18:00 Poklona do 21:00	Liturgia hodín o 8:00 Križová cesta o 8:45 Obrazy utrpenia a smrti Pána o 15:00 Celonočná poklona pri Božom hrobe od 16:15	Liturgia hodín o 8:00 Celodenná poklona do 17:00 (ukončená vešperami) Veľkonočná vigília o 20:00	Sväté omše: 7:30 (s požeňnaním jedál) 9:00 (s požeňnaním jedál) 10:30 18:00	Sväté omše: 7:30 9:00 18:00
Nanebovzatia Panny Márie (mariánsky na cintoríne)	Križová cesta o 24:00	Gréckokatolícke obrazy Veľkého piatku o 12:00 (veľká večiereň s uložením pláštence do hrobu)	Gréckokatolícke obrazy o 16.00 (veľká večiereň s liturgiou sv. Bazila Veľkého)	Gréckokatolícke obrady (utiereň vzkriesenia) o 6:00 Gréckokatolícka sv. liturgia, požeňnanie jedál a myrovanie o 7:00 Svätá omša o 9:00	Svätá omša o 9:00
Najsvätejšej Trojice (Kláštor piaristov)	Svätá omša Pánovej večere o 18.30	Obrazy utrpenia a smrti Pána o 18.30	Ranné chvály o 7.30 Veľkonočná vigília o 18:30	Sväté omše 6:45 9:30 11:00	Sväté omše: 6:45 9:30 11:00
Farský kostol sv. Terézie z Lisieux, učiteľky Cirkvi (Zapotôčky)	Svätá omša Pánovej večere o 18:00 Poklona do 20:30	Križová cesta o 10:00 Obrazy utrpenia a smrti Pána o 15:00 Poklona križu do 20:30	Ranné chvály o 7:30 Poklona do 18:30 Veľkonočná vigília o 19:00	Sväté omše: 8:00 (s požeňnaním jedál) 10:00 (s požeňnaním jedál) 18:30 vešpery 19:00	Sväté omše: 8:00 18:00